

«культового мистця сучасності» Сергія Радька «Україна на вістрі етновідчуттів» (Галерея мистецтв, м.Полтава, відкриття 13 лютого 2009 року о 13 годині, тривалість 13 днів).

Таким, чином, дана стаття і має на меті відстежити особливості збереження, утримання та передачі одвічних езотеричних знань гончаротворення в сучасному українському мистецтві, проаналізувати можливість і потребу їх дегерметизації на сьогоднішній день.

«Мало було Богу створити із шматка глини людину, треба було ще й вдихнути в неї безсмертну душу. І мені здається, що ця душа існує і вона відкрита для всіх, кому небайдуже незнищенне, як сама глина, мистецтво кераміки...» [8., С.189]

1. *Зіненко Т.М.* Наш світ сотворений із глини // Урядовий кур'єр. – 2007. – 27 грудня; 2. *Боряк О., Маєрчик М.* Тіло в контексті культурно-антропологічних студій: ретроспекція та сучасні підходи <http://www.etnolog.org.ua/vyd/vydetn/Body/Art01.htm>; 3. *Лащук Ю.П.* Народне мистецтво українського Полісся. – Львів, 1992, його ж: Стилистическая вариантность украинской народной керамики// Народное искусство. Исследования и материалы. Сб.статей. – СПб., 1995. Його ж: Покутська кераміка. – Опішне, 1998; 4. *Пошивайло О.М.* Етнографія українського гончарства: Лівобережна Україна. – К.: Молодь, 1993. – 408 с.: іл; 5. *Пошивайло І.* Феноменологія гончарства. Семіотико-етнологічні аспекти. – Опішне: Українське народознавство, 2000; 6. «В його глечиках – магічна сила» (про закарпатського художника Олександра Дворака) h.ua/story/138975/; 7. «Інь» та «Янь» Трипілля. Наталя Малицька, 13 янв. 2005 “Без цензури” общественно-политическая газета №52 (94), 2004 www.bezcenzury.com.ua; 8. *Зіненко Т.* Душа кераміки. //Українське мистецтво. – 2008. –№ 4. – с.187-189; 9. Подорож у столицю гончарства України// news.rudnytska.com.ua/index.php?nma=news&fla=stat&nums=113

Юрій Добровольський, Іван Мілованов
ТОВ НВФ «Тензор», Чернівці

МАТЕРІАЛІСТИЧНЕ ПІДРУНТЯ ЕЗОТЕРИЧНИХ РИТУАЛІВ

Невід’ємним елементом езотеричного дійства, – байдуже релігійного чи магічного, – є певний церемоніал, певний набір атрибутів, які повинні відповідати певній меті. Зазвичай ця мета полягає у створенні певних умов, які дозволяють учасникам ритуалу з одного боку максимально зосередитись на ритуалі, а з другого боку – мінімально відволікатись на зовнішні подразники.

Зазвичай, такі дії пояснюються містичними причинами, не зрозумілими людині, не обтяженій містичним світоглядом. А чи можливо знайти звичайні природні пояснення, певних езотеричних елементів та дій?

Розглянемо трійцю, яка є одним з головних положень християнства. Вперше про трійцю у християнську вченні пише Феофил Антіохійський (II ст. н.е.) «Три дні, які були перші до створення світил, суть образи Трійці, Бога і Його Слова і Його Премудрості» [1]. Згодом, у IV столітті н.е. учення про трійцю формується як Бог Отець, Бог Син та Бог Дух Святий [Мф 28:19]. У християнстві це дві антропоморфічні сутності – Бог син та Бог отець, і одна абстрактна – Бог Дух Святий, що у сукупності створює антропоморфічний образ єдиного Бога. Але чи тільки у християнстві ми зустрічаємо трійцю?

Число три - символ прояву. Езотерична традиція всіх релігій дотримується цього принципу, а в магії будь-яка дія, будь-який урок повторюється тричі [2].

Що нам відомо про трійцю з механіки? Три точки опори. Ці три точки є не лише найбільш економним технічним рішенням, а і найбільш ефективно з точки зору стійкості конструкції. То, що стоїть на трьох опорах, завжди стійке.

Засновники релігій добре розуміли важливість містики в своїй доктрині, бо без цього, для переважної більшості пастви, релігія стає прозорою шкаралупою - безглуздою і безплідною. Люди завжди будуть сміятися над зрозумілими речами і тягнутися то таємниць, цікавих та незрозумілих. Правда повинна зберігатися в секреті, а навчати маси потрібно лише відповідно до їх потреб.

Обряди складають частину релігійного ритуалу. Застосування релігійних ритуалів у відриві від релігійної традиції загрожує неприємностями, якщо виконуючий їх не має на це відповідних повноважень і не знайомий з релігійною концепцією. Вважається, що магичні обряди може проводити кожний, але нікому не приходить в голову провести християнський ритуал не будучи присвяченим в церковний сан. А що таке є посвячення? Справжнє посвячення передбачає роз'яснення неофіту реального стану речей, яке передбачає висвітлення зрозумілих причинно-наслідкових зв'язків у певних ритуалах.

Зазвичай, сутність ритуального дійства полягає у тому, щоби люди, які приймають у ньому участь, змогли зосередитись на певній дії. Головною метою діє є встановлення в'язку із певною нематеріальною сутністю, на яку покладаються певні надії. Любі відволікання перешкоджають такому зв'язку. Таким чином, головне завдання учасників ритуалу – максимальна концентрація уваги на одній меті – контакт з певною сутністю. Чим вище рівень концентрації уваги на меті проекту, тим вище ймовірність успіху – контакту із сутністю.

Як що ми порівняємо цей процес з явищами, які розглядає радіотехніка, то побачимо, що обидва процесі ідентичні по суті, але різняться по формі. Щоб настроїтися на певну хвилю (знайти у потойбічній певну сутність) потрібно поперше знайти її в ефірі, по-друге знизити рівень власних шумів приймача (очистити свідомість та тіло), щоб на їх фоні корисний сигнал можна було би відрізнити. Звідси висновок – як що людина навчиться подавляти власні шуми – а це різноманітні подразники та вади, а також хвороби, її можливість спілкуватись із вищими сутностями значно зросте. Що відбувається у

колективному ритуалі? Люди об'єднуються, щоби разом «докричатися» до певної сутності. Так само, об'єднавши декілька джерел живлення, можна підвищити потужність та дальність надходження сигналу передавача.

Вважається, що для здійснення певної езотеричної дії, потрібні певні предмети. Наприклад чорна свічка. Символічне трактування її таке. Світло з тьми, всі протилежності приміряються в рамках одного образу: п'тьма, хаос, час (не плутати з біблійною “тьмою” - злом). Немає протилежностей, є тільки доповнення. Всякий вихід в теж час і вхід. Протистояння світла і п'тьми важливо лише в метафізичному значенні, на практичному рівні воно не повинне мати ніяких наслідків – ні добрих ні поганих. Всі протилежності - це результат дроблення часу на дрібні шматочки і т.і. Фізичне значення чорної свічки полягає у тому, що вона використовувалася тільки спільно з синім (кобальтовим) склом, як правило сферичної форми. Поміщена всередину цієї сфери чорна свічка на синьому фоні невидна. Видний тільки вогонь свічки. Таким чином, свідомість не відволікається джерелом горіння, а увага концентрується тільки на полум'ї і на специфічному забарвленні одягу жерців і предметів. Білі предмети в синім кольорі отримують чорний відтінок.

Застосування червоної шерстяної нитки для захисту від вроку. Містичне пояснення полягає у тому, що червоне коло здатне утримувати негативну енергію у середині себе и не випускати енергію життя, яка циркулює між нами та зовнішнім світом через першу чакру мулатхару (вона має червоний колір). Що ж насправді? З точки зору фізики, наше око влаштовано таким чином, що червоний колір дратує його, підсвідомо повертає увагу. Окрім того, як що предмет не має чітких границь (як розпушена шерстяна нитка), наша свідомість прагне ці границі окреслити. Таким чином, як що хтось дивиться на вас, навіть із бажанням зашкодити, його увага відволікатиметься, хоча би с початку, на червону пляму з неокресленими границями. Від так нові враження «збивають» нападника з мішені на підсвідомому рівні. Втрачається концентрація уваги, результату нападу або немає, або він слабкий.

Усім відомі енергії інь та ян. Ян – білий, активний початок, чоловічий, акцент на зовнішнє; Інь – чорний, пасивний початок, жіночий, акцент на внутрішнє. Ян та Інь служили для виразу світлого і темного, твердого і м'якого, чоловічого і жіночого початків в природі. В процесі розвитку філософії Ян і Інь все більш символізували взаємодію крайніх протилежностей: світла і тьми, дня і ночі, сонця і місяця, неба і землі, жару і холоду, позитивного і негативного і т.д. Є безліч містичних пояснень, що це таке. Насправді, природне пояснення очевидно – в середньому, у жінок більш активна права півкуля мозку, у чоловіків – ліва. Відомо, що права та ліва півкулі мають різні функції [3]. Для чоловіка (енергія Ян), властиво аналітичне, жорстке та послідовне мислення, послідовна обробка інформації, а для жінки (енергія Інь) властива образна обробка інформації та здатність до паралельного оброблення інформації. Звідси зрозуміло, чому як у релігійному так і у магічному ритуалі, керівництво, у переважній більшості випадків, довіряється чоловікам – вони легше зосереджуються на одному завданні. Жінкам це зробити набагато важче...

Цікавим наслідком запропонованого підходу до вивчення езотеричних ритуалів з точки зору природничих наук є те, що учасники ритуалу починають розуміти що насправді відбувається, чого потрібно прагнути та яким чином. Такий підхід дозволяє адептам, які проводять ритуальні дії, здійснювати їх більш ефективно, із розумінням. З другого боку, природні пояснення ритуальних дій та предметів дозволяє перекинути місток розуміння між науковим та езотеричним пізнанням природи.

1. *Феофил, єпископ Антиохийский*. Послания к Автолику. — М. Русская историко-филологическая школа «Слово», 2000;
2. *Д.Монро*. Тайны магии друидов. Потерянные книги Мерлина-М.: Рипол Классик, 2007, 528 с.;
3. *Ф. Блум, А. Лейзерсон, Л. Хофстедтер*. «Мозг, разум и поведение». М.: Мир, 1988.
4. Духовність і художньо-естетична культура. – Київ: Науково-дослідний інститут „Проблеми людини”, 1999. – Том 14. – С. 123-129.

Олександр Корицький

спеціаліст з прикладної лінгвістики, Львів

САКРАЛЬНІ ТЕКСТИ: ДОСЛІВНИЙ ПЕРЕКЛАД ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ІДЕЙ

Вже впродовж довгого часу переклад сакральних творів має тенденцію до огрубіння в загальному змісті. Ті, хто береться до перекладу глибоко езотеричних чи релігійних творів, є дуже часто або знавцями без навичок перекладу, або перекладачами без знання ідей. В обох випадках переклад, а в результаті і читач, потерпає від неправильного тлумачення інформації, поданої в оригіналі твору.

Таке явище спостерігається не лише при перекладі на українську мову світової сакральної творчості, але й в усьому світі.

Одним з таких явищ «інтерпретації» ідей є переклад так званої «тібетської книги мертвих», відомого тибетського буддійського джерела. Розглянемо цей приклад.

Тибетською мовою назва книги виглядає таким чином:

བརྗེ་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུ་རྩེ་བྱུང་བའི་མཁའ་མཚན་མཆོད་པའི་མཛན་པོ་

Зважаючи на те, що вперше книга була перекладена на англійську мову, при її транслітерації була використана система транслітерації Туррела Вайлі [1], відповідно до якої транслітерація була здійснена більше для американської мови, ніж для класичної англійської. Тому більшість пом'якшень чи «незручних» звуків була просто зігнорована, взявши за основу правильне транслітерування. Використання цієї системи призвело до того, що сама назва почала звучати як «бардо тходол» замість правильного (за його ж системою) «ба(п^ха)рдо(т^хо) тхо(т^хо)сг(к^х)рол» [2]. Складність полягає ще й в обмеженні мовленнєвого апарату англомовних людей до відтворення звуків.